

Erdély 1.

2019. május 20-24.

Kedves Útitársak!

Egy kirándulás sorozat első útján vehettek részt a jelentkezők. Egy olyan sorozatról van szó, amelynek nem látható még a vége, mert óriási mennyiségű látnivaló vár ránk. Annyi azonban bizonyos, hogy ezen látnivalók közül a legcsodálatosabbakhoz ismét visszamegyünk, de akkor kicsit más jellegűek lesznek ezek a kirándulások, több szabadidővel és pihenéssel. Nézzük, pontosabban miről van szó. Elhatároztuk, hogy Erdélyt is alaposan feltérképezzük, mégpedig csillagtúra szerűen, azaz egy szálláshelyről kiindulva nézzük meg alaposan a környéket. Az első utunk során Gyergyószentmiklós kiindulással térképeztük fel Hargita megye egy részét.

Ezekre az utakra csak egy alkalommal megyünk, mert a következő évben új helyek várnak ránk. Így a jövő évinél a jelenlegi résztvevőknek elsőbbségi „joguk” van, mint ahogyan az a Duna túráknál is megszokott.

A Madarasi Hargita és a Békás-szoros olyan jelentőségű hely, ahova ismét el kell mennünk. Ide egy újabb utat tervezünk, de nem az első csillagtúrát ismételjük meg, hanem más jellegű, kicsit szabadabb, pihentetőbb út lesz. De térjünk vissza a mostani úthoz.

Egy kicsit eltérve a korábbi beszámolóktól nem napra lebontva mesélek a látottakról, hanem ömlesztve és részletesen, mert a résztvevők így jobban fel tudják eleveníteni az ott hallottakat. Most sem ígérhetem, hogy megtartom magamnak a szubjektív véleményemet. Nem azért, hogy vitatkozzak bárkivel, hanem csak azért, mert én így éreztem.

Sok programelem nem szerepelt a kiírásban, mint a legelső látnivaló sem, ami nem volt más, mint a **Fiatfalvi iszapvulkánok**. Ilyen látnivalót itthon nem nagyon lehet látni, így érdemes volt egy kis kerülőt tenni. Sikerült elsőre megtalálni mind a hármat. Kis gyaloglás után elértük a krátert, majd megbizonyosodtunk a 3 méteres bot segítségével, hogy könnyedén le lehet dugni majdnem 2 méteres mélységbe. Az út során Czibalmas Tivadar videójában mindenkinek világossá vált, hogy mi is jelent a pallag kultúra.

Következett a **Parajdi Sóhát és Só-szoros**. Itt volt az első olyan látványosság, ami teljesen mást nyújtott, mint amire az internetes kutatás után számítottam. Teljesen be volt zárva, a tanösvény táblái teljesen más sorrendben voltak. Ez azonban nem hátráltatott bennünket, mert egy lezárt terület nem lehet akadály ennyi út megtétele után. Ez a tanösvény a parajdi sóbánya feletti terület. Nagyon érdekes volt, a táblák tartalmazták a szükséges információkat, mi pedig „nyalakodtunk”, hogy tényleg só kifolyások vannak a földön a csordogáló forrásokból kiindulva. Ez egy olyan só hegy, amely 1,4 km átmérőjű és 3 km mély egybefüggő só tömböt jelent. Ez a mennyiség 100 évig biztosítaná egész Európa só szükségletét.

Mádéfalva, SICVLICIDIVM. Mária Terézia idejében 1764. január 7-én a császári csapatok véres leszámolást rendeztek Székelyföldön, amiért a székelyek felláztak az erőszakos toborzások és a kivetendő adó ellen. Hajnali 3 órakor Carato alezredes összesen 1350 katonával és két ágyúval indult a védtelen Madéfalva ellen. A katonaság minden oldalról behatolt a faluba, a menekülőket lelőtték vagy lekaszabolták, a vérfürdő után ráadásul a falut is kirabolták. A halottak száma 200-400 fő körül

lehetett. A brutális támadás után több ezer ember, öt falu lakossága bemenekült Moldvába, a gyimesi és moldvai csángók sorait gyarapítva. Az általuk alapított öt bukovinai székely falu: Hadikfalva, Andrásfalva, Istensegíts, Fogadjisten, Józseffalva.

A császári hatalom nem érzett lelkiyfurdalást. A Madéfalva halottait rejtő tömegsírra, a falu és Csíkcsicsó közti Vészhalomra emlékművet helyeztetett, rajta a latin nyelvű felirat maró gúny és felsőbbrendűség volt: *A székelyek megfélemezett gőgje nyugszik itt.*

De a székely a földre tiporva sem hagyta magát, az emlékmű hátoldalára ismeretlen kezek hamar

felvésték: "Itt emelt magának a gonoszság oltárt – Mondd el hódérinkra a CIX-k soltárt".

Mária Terézia fiában, II. Józsefben volt annyi emberség, hogy ottjártakor – uralkodóként – a szégyenoszlopot leromboltatta.

Az utókor méltó emlékhelyet állított a SICULICIDIUM (székelyek legyilkolása) emlékére. Tamás József által tervezett andezitoszlop 1899-ben készül el. A tetején álló turulmadár Köllő Miklós székely szobrászművész alkotása. 1905. október 8-án avatták fel.

A siculicidium két latin szóból, a siculus (székely) és a genocidium (népirtás) összeolvastásából jött létre, jelentése: székelyöldöklés, székelyek legyilkolása.

A SICULICIDIUM szó római számként értelmezhető betűit (az 'S'-t elhagyva, az 'U'-t 'V'-nek számítva) ha összeadjuk, az 1764-es számot kapjuk.

Ismét egy, illetve két terven felüli látnivaló következett. Meglátogattuk az ezer éves határon álló, **30-as számú vasúti őrházat**, ahol már nem is ért nagy meglepetés bennünket és rajtunk kívül még 2 autóbusznyi (egy iskolás és egy nyugdíjas csoportot), hogy a nyitva tartási idő ellenére zárva volt az épület. Az őrház egy államközi egyezmény keretén belül, a Tatros folyó mellett, 1897-ben épült. 1920-ig, majd 1940-44 között tartozott Magyarországhoz. A II. világháború alatt a pincéjében bunkert alakítottak ki.

Az őrház feletti magaslaton állnak a **Rákóczi-vár** romjai. A krónikák szerint 1626-ban Bethlen Gábor építtette. Később Rákóczi Ferenc, majd a Habsburgok is megerősítették. Védelmi szempontból nem volt jelentős, de az alatta 30 méterrel futó út és a rajta folyó kereskedelem ellenőrzését el tudta látni. A várba egy meredek lépcsősoron lehetett feljutni, melyet zsindeletető védett. A monda szerint 1789-ben Latz András székely harcos lóháton vágatott fel és le ezen a

lépcsőn, pedig addig ezt lehetetlennek tartották. Az új vasútvonal 1897-es építése miatt a hegyoldalon és a lépcsőn egy tizenöt méteres bevágást kellett ejteni. Ezt követően a régi lépcső helyére egy meredekebb, ma is látható, 95 fokból álló feljárót építettek.

Az egész út során nagyon jó volt látni, hogy a buszok 95%-a magyar és iskolásokat, turista csoportokat szállítottak.

Következett **Csíksomlyó**. A pápalátogatással járó készülődést kihasználva egészen a Makovecz Imre által tervezett szabadtéri oltárig mentük fel a kisbusszal, így rögtön elénk tárult a csodálatos panorama.

A csíksomlyói búcsú a székelyek 1567-ben kezdődött, katolikus hitük megvédéséért hálát adó fogadalmi zarándoklata, amely 1990-től kezdődően mára már az összmagyarság legjelentősebb keresztény eseményévé vált a magyar katolikus és keresztény hívők által minden év pünkösdjén, több százezer résztvevő jelenlétében megtartott búcsú az erdélyi Csíksomlyó kegytemplomában és szabadtéri szentmise a közeli Kíssomlyó-hegy és a Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben.

A Római katolikus egyház hívei Csíksomlyón teljes búcsút nyerhetnek, ugyanis az a bűneit megvalló és bűnbánatot tanúsító hívő, aki a gyónás szentségének kegyelmi állapotában meglátogatja a kegyhelyet és ott meghallgatja a szentmisét, az elnyeri a bűnei megbocsátása után visszamaradt büntetések teljes elengedését is.

A kegytemplom felé tartva nem hagyhattuk ki az első **borvíz forrást** sem, illetve megnéztük a barátok „firedőjét” is.

A csíksomlyói Ferences kolostor mögötti réten fakadó forrás, a lakosság kedvelt savanyú ásványvize, vulkáni utóműködés eredményeként jött létre. A csíki székelyek egyik megélhetőségi lehetősége, a somlyói borvíz házhoz szállítása volt. Már a 19. század végén, a megrendelőknek, mázatlan cserépkorsókban szállították házhoz a kedvelt savanyúvizet. Hagyományos tehénfogattal indultak minden reggel a városba, a szekéren két szinten sorba helyezték el a borvízzel teli korsókat.

Az ásványvíz, ivókúra formájában kiválóan alkalmas: savtúltengéses gyomorbántalmak és emésztési zavarok kezelésére.

A forrás vizét a csíksomlyói ferences barátok medencébe fogták, és magánfürdőt alakítottak ki, amelyet **Barátok feredőjének** neveztek

A csíksomlyói búcsú története 1444-ig nyúlik vissza, amikor IV. Jenő pápa körlevélben buzdítja a híveket, hogy a ferences rend segítségére legyenek a templomépítésben. Az elvégzett munkáért cserébe búcsút engedélyezett. A levélben a pápa is megemlíti, hogy a hívek nagy sokasága szokott összejönni ájtatosságnak okából és gyakorta nem szűnik meg Máriát tisztelni. A székely nép Máriatisztelete valószínűleg régibb időkhöz megy vissza, a „napba öltözött asszony” már a kereszténység felvétele óta a nép fő pártfogója és imáinak tárgya lehetett. 1345-ben "a székelyek által legyőzött tatárok akként nyilatkoztak, hogy őket nem a székelyek győzték le, hanem a székelyek élén egy nagy

lovon ülő és a kezében bárdot tartó lovag (Szent László király), aki felett egy gyönyörű koronás szép királynő (Szűz Mária) lebegett"

A juharfából készített, koronával 253 cm magasságú szobor a világ legnagyobb ismert kegyszobra.

Az 1658-ban kezdődő és egészen 1661-ig tartó török-tatár támadások súlyos csapást jelentettek az erdélyiek számára. Jelentős területeken kipusztították a magyar lakosságot. A szobor leghíresebb legendája szerint 1661-ben a török-tatár csapatok a templomot és a kolostort is felgyújtották, de a Mária szobor sértetlen maradt. A hagyomány szerint az egyik tatár vezér el akarta szállíttatni az értékesnek vélt alkotást, de amikor szekérre tették, olyan nehézzé vált, hogy nyolc ökör sem tudta elhúzni. A tatár vezér bosszúból kardjával megsebezte a Szűzanya arcát és nyakát, de karja megbénult. A szobor arcán a sérülések ma is láthatók.

Csíksomlyó után Hargita megye székhelyével **Csíkszeredával** ismerkedtünk, illetve „beugrottunk” a Mikó-várba, ahol több kiállítást is megtekintettünk.

A Mikó-vár késő reneszánsz kori, szabályos alaprajzú ó-olaszbástyás várkastély, Csíkszereda egyik legfontosabb nevezetessége. Építője neve után Mikó-várnak, vagy ahogyan a korabeli dokumentumokban megjelenik, Mikóújvárnak nevezték.

A vár építését 1623 tavaszán kezdték el, tíz évvel azután, hogy tulajdonosa, Hidvégi Mikó Ferenc (1585–1635) Csík-, Gyergyó- és Kászonszék főkapitánya lett. Mikó Ferenc a 17. század eleji erdélyi politikai élet kiemelkedő egyénisége, az említett funkciója mellett Bethlen Gábor fejedelem bizalmas tanácsosa, diplomata és krónikaíró volt.

Az épület tervezője valószínűleg Giacomo Resti, a fejedelem építésze volt.

Mikó Bethlen Gábortól kapta ajándékba a „szeredai fejedelmi jószágot” és egyben engedélyt a vár felépítésére, de halála után közvetlenül (1635) fiát, Józsefet azért fogta perbe martonfalvi Pánczéló István és Balázs, mert atyja kárpótlás nélkül sajátította ki földjeiket a vár építésekor.

1661. október 21-én Ali temesvári pasa török és tatár csapatai betörték Csíkba, a várat elfoglalták és felégették.

A vár újjáépítésére 1714-1716 között került sor gróf Steinwille Stephan császári tábornok vezetése alatt, amit a bejárat kapu fölött elhelyezett, kőbevésett felirat is igazol. 1735-ben Johann Conrad von Weiss osztrák mérnökkari ezredes elkészítette a várkastély alaprajzát, mely a vártörténet fontos dokumentuma. Az újjáépített vár köré négy új olaszbástya külső védőövet terveztek, melynek maradványai ma is láthatók a déli oldalon.

1764-ig, a székely határőrség erőszakos megszervezéséig a császári csapatok laktanyája, ettől kezdve 1849-ig az első székely gyalogezred tábornokának székhelye. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején itt volt Gál Sándor hadiszállása. A szabadságharc leverése után is katonai hatóságok birtokolták a várat.

Jelenleg a Csíki Székely Múzeum található az épületben.

13 km-es erdei autózás után értük el azt a pontot, ahonnan indulhatott a csúcsátadás az 1801 méter magas **Madarasi Hargitára**. Ez a 13 km-es út nem volt szokványos autózás. Időnként döngölt időnként döngőletlen kavicsos földúton haladtunk végig lépésben. Viszont a látvány mindenben kárpótolt bennünket. A pár nappal korábban leesett hatalmas mennyiségű esőtől az út mellett rohanó patak félelmetes sebességgel rohant a lejtőn. Sőt az egyik pihenőnél olyan mennyiségű opálra bukkantunk, hogy szinte ásványgyűjtő túrán éreztük magunkat.

Mielőtt nekirugaszkodtunk volna a csúcshoz, a biztonság kedvéért leadtuk vacsora rendelésünket egy panzió éttermében. Csak halkán mondom, hogy valószínűleg ebben a panzióban fogunk megszállni a Madarasi Hargita – Békás-szoros nevű jövőbeli túránkon, amikor éjszaka is felmegyünk a csúcsra. 1 600 méter távolság és 160 méter emelkedés várt ránk. A csúcsra érve mindenki érezte, hogy ide tényleg el kell jönni minden MAGYARnak életében legalább egyszer. Ezt látni kell. És most nem a kilátásról beszélek, hanem magáról a csúcsról. Itt érzi az ember, hogy hiába trianon, hiába a minden irányból származó magyar gyűlölet, nem olyan egyszerű ezt a népet eltüntetni.

A Madarasi-Hargita a Hargita-hegység és a Székelyföld legmagasabb hegye, egy egykori sztrátovulkáni kráter peremének északi maradványa. A nehezen felismerhető kráterperem többi hegycsúcsa az Oltárkő (1358 m), a Rákosi-Hargita (1755 m), a Madéfalvi-Hargita (1709 m) és a Csicsói-Hargita (1756 m). Ezek alkotják a Keleti-Kárpátok egyik legnagyobb vulkáni maradványát. Az egykori kráter szélessége 5 km. A déli oldalból ered a Hargita leghosszabb folyóvize, a Vargyas-patak. A Madarasi-Hargitát sokszor emlegetik, mint a székelyek szent hegyét. A Madarasi Hargita a Hargita hegynyulatának a legmagasabb (1801 m) része, többszörösen megénekelt, a székelyek "Szent hegye".

Hargita megye másik nagy városát, **Székelyudvarhelyt** sem kerültük el. A gyönyörű napsütésben kellemes sétát tettünk a városközpontban.

A **Városháza** 1896-ban épült megyeházának, a Millennium emlékére. A hajdani Alsó-Piactér legimpozánsabb épülete. 1895–96-ban épült eklektikus stílusban, Sztéhlo Ottó építész tervei szerint. Építőmestere Ferenczi Endre főmérnök volt. Az épület egészében különböző építészeti stílusok ötvöződnek.

A **Millenniumi Székely- emlékmű**: Az emlékoszlopot 1897. július 26-án avatták fel, az akkori új Megyeházzal egy napon, a Millennium alkalmából. A 8,4 méter magas oszlop megalkotója Hargita

Nándor, aki ekkor a Kő- és Agyagipari Szakiskola köztisztviselőnek örvendő igazgatója volt. A kor stílusában és a kiemelkedő művészi színvonalon készült emlékműhöz három lépcsőn lehetett feljutni. A négyszögletű alap oldalain a vármegye, a város címerei és két fekvő oroszlán helyezkedtek el. Fölötte obeliszkuszerű oszlop. 1919-ben a román hatóságok lebontották. Visszaállítására több kísérlet is volt. A székelyudvarhelyi városi hatóságok 2008-ban fölújították az emlékművet. A kilenc méter magas alkotás jelenleg az eredeti helyén található, a város Főterének a központjában. A kompozíció egy oszlopból, két oroszlánból, valamint a szintén kőből faragott címerből áll, akárcsak az eredeti, vagyis az első világháborút követő hatalomváltáskor eltávolított emlékmű.

1917 végén állítottak fel egy világháborús emlékművet a székelység anyavárosában, melyet a császári és királyi 82. Székely Gyalogezred azon katonái emlékének szenteltek, akik hőiesen megállították, majd (bár csak ideiglenesen) visszaverték az Ojtuzi szoros környékén a Kárpátokon át a Székelyföldre betörő orosz, majd román csapatokat.

Az eredeti szobor, amelyet a nyolcvankettesek négy katonája (három székely és egy szász) alkotott, cserfából készült, majd minden négyzetmilliméterét odaszögezett acélpikkelyekkel borították – innen az eredeti elnevezés: **Vasszékely**. Az avatóünnepségen az uralkodó (IV. Károly) személyes képviselőjeként maga József főherceg jelent meg.

Amikor 1919-ben a bevonuló román csapatok szembesültek a szoborral, nem túl meglepő módon először meggyalázták, majd megrongálták, végül ledöntötték és megsemmisítették, s csak a talapzat maradt, ahová a veteránok továbbra is oda jártak megemlékezni a régi szép időről. Amikor 1941-ben a történelem dobókockáin megint nyeresre álltunk arrafelé, a kopjafás országzászlót emelték az emlékmű helyére. Aztán ismét változott a geopolitikai helyzet, az országzászló eltűnt és ismét maradt az üres, de sokatmondó talapzat.

A kilencvenes években a székelyudvarhelyi polgármesteri hivatal illetékeseiben felmerült a régi Vasszékely helyreállításának gondolata; pályázatot írtak

ki, amit Szabó János helyi szobrászművész nyert meg a 260 centi magas alkotással.

A talapzat négy oldala közül az északon az eredeti versrészlet látható bronzbetűkkel, a nyugatin az első világháborús, míg a keletin és a délin a második világháborúsok hősi halottak névsora olvasható, fekete márványlapokon. Az első világháborús lista az „és még sokan mások!” szavakkal végződik... Az új, immáron teljesen bronzból készült Vasszékelyt 2000. március 15-én leplezték le, illetve szentelték fel.

A város telis-tele van fiatalokkal. Az oktatás minden szintjével találkozhatunk, illetve a diákcsoportok vonulásaival, akik természetesen magyarul beszélgetve siettek egyik helyről a másikra. Többek között itt találhatjuk a Tamási Áron iskolákat (alap, közép, felsőfok), és a Benedek Elek Tanítóképzőt is.

Nem kellett sokat utaznunk és megérkeztünk Szejkézfürdőre. Itt három látványosság is várt volna bennünket, de kiderült, hogy rögtön az első látványosság, a minierdő még el sem készült. Kértem én, hogy akkor miért kell a térképre feltenni? Sebaj, megnéztük a **székely kapu sort**, ami Orbán Balázs síremlékéhez vezetett.

Báró lengyelfalvi Orbán Balázs (Lengyelfalva, 1829. február 3. – Budapest, 1890. április 19.) író, néprajzi gyűjtő, fotográfus, országgyűlési képviselő, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja (1887). Az abszolutizmus éveit, az enyhülés időszakát arra használta fel, hogy bejárja a Székelyföldet. Eljutott minden településre, váromhoz, természeti ritkasághoz. Szorgalmasan jegyzetelt, fényképezett. Munkája eredményeként 1868–1873 között hat kötetben kiadta fő művét, *A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismereti szempontból* címen.

Ismét egy borvíz forrás következett, de ez már kicsit „ütősebb” volt az előző napinál. Nemhiába volt a neve is **petróleumos borvíz**. Itt már többen feladták közülünk a kóstolást, mivel nagyon erős gyógyvíz fürdő szaga volt. A forrás mellett építettek egy **Borvíz múzeumot**, amit szintén nem hagyhattunk ki.

Majd eljött az ideje, hogy meglátogassuk **Tamási Áron szülőházát**. Nagyon kedves ismertetőt kaptunk Tamási Áron életéről, munkásságáról, személyiségéről. A végén derült ki, hogy a tárlatvezetőnket rokonai szálak is összekötötték az íróval.

Tamási Áron kisbirtokos, sokgyermekes, szegény székely földműves család gyermekeként született 1897. szeptember 19-én Farkaslakán. Apja Tamás Dénes, földműves, anyja Fancsali Márta.

Kilencéves korában pisztollyal ellátta a bal hüvelykujját, ezért a szülők úgy határoztak, hogy taníttatni fogják, mert nem lesz képes elvégezni a gazdasági munkát. 1904-től Farkaslakán járt elemi iskolába. 1910-től a székelyudvarhelyi katolikus főgimnázium tanulója (amit halála után róla neveznek majd el).

1916-ban behívták katonának. 1917-ben hadiérettségit tett Gyulafehérváron, majd 1918-ban karpaszományos őrzettként az olasz frontra került.

1918. november 18-án megkezdte jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen, majd 1921-ben, miután diplomát szerzett, a Kereskedelmi Akadémián tanult tovább, ahol 1922-ben kapott diplomát. Nevét is ekkoriban változtatta meg Tamás Jánosról Tamási Áronra. Tanulmányai befejeztével banktisztviselőként helyezkedett el előbb Kolozsváron, majd Brassóban.

Az első világháború után családjával együtt a Romániához csatolt Erdélyben maradt, majd 1923 júliusában, huszonhat éves korában kivándorolt az Amerikai Egyesült Államokba, ahol volt alkalmi munkás, majd banktisztviselő is.

A székely népballadák, népdalok és népi mókák ihlették azokat a novellákat, amelyekből első kötete, a *Lélekindulás* összeállt. Amerikából küldte haza a kéziratot a kolozsvári kiadóhoz, ahol 1925-ben megjelent. A műre a romániai magyar és a magyarországi irodalom is azonnal felfigyelt. 1923-1925 között New Yorkban élt, majd rövid ideig a Chicago melletti Garyben és végül a nyugat-virginiai Welchben. Innen települt haza Kolozsvárra 1926 májusában, hogy azt követően rövid időn belül szűkebb hazájában, de Magyarországon is az egyik legnépszerűbb író váljék belőle.

A két háború között gyors egymást követően jelentek meg novelláskötetei, regényei is, közülük is az elsők között *A szűzmáriás királyfi*, amit javarészt még Amerikában írt, de csak hazatelepülése után fejezett be. Ezután jött a *Cimeresek*, amelyekben az erdélyi világ feszültségeit rajzolta meg, majd fő műve, az *Ábel-trilógia*. Előbb az *Ábel a rengetegben*, majd folytatásai: *Ábel az országban* és *Ábel Amerikában*, melyek tartalmát javarészt saját életéből merítette.

1926-tól 1944-ig Kolozsvárott élt, ahol az Az Ujság és az Ellenzék munkatársa volt. 1926-ban feleségül vette Haliker Erzsébetet, gyermekük nem született.

1940-ben a második bécsi döntéssel Kolozsvár, illetve Tamási Áron szűkebb otthona is visszakerült Magyarországhoz, amittől kezdve az erdélyi mellett a magyarországi irodalmi életben is aktívan részt vett.

A második világháború után (melyben tartalékosként szolgált, ténylegesen azonban sohasem hívták be) Magyarországon maradt, az 1945-ös választások után pedig egyike lett annak a tíz (később tizenkét) kiemelkedő közéleti személyiségnek, akiket az alakuló Nemzetgyűlés külön törvény alapján meghívott képviselőnek a parlamentbe. A felkérést elfogadta, egyidejűleg a Nemzeti Parasztpárt színeiben a fővárosi törvényhatósági bizottság tagja is lett.

Tamási Áron 1966. május 26-án hunyt el Budapesten. Kiseb bonyodalmak után szülőfalujában, Farkaslakán temették el.

Farkaslakától már csak egy ugrás volt **Korond**. Korondon a fazekasságnak ősi hagyományai vannak, sokan Európa egyik legjelentősebb fazekas központjának tartják. A fazekasság a középkortól nőtt iparággá. Korondon a fazekasok mindig nagy számban éltek. Számuk az évek folyamán általában 100-400 között változott. Ma 600 körül van az ipari engedéllyel rendelkező fazekasok száma.

Az 1989-es fordulat változást hozott a korondi üzem életében is. A gyárat Vestra néven részvénytársasággá alakították, a munkáslétszámot, és a termelést lecsökkentették. Az inflációnak, és a vezetői érdektelenségnek köszönhetően a megtermelt javaknak nehezen került felvevő piac, és a kilencvenes

évek közepére le is állt a termelés. Szerencsére a kerámiaüzem leállása nem jelentette a korondi fazekasság halálát. Bár örökös párharc folyt az üzemi termelés, és a magántermelés között, mégis ösztönző hatása volt.

Korond után pár kilométerrel következett a korondi **Csiga-domb**, mely a Kárpát-medence legnagyobb aragonit előfordulása. A forráskúp telep kora 30-40000 évre becsülhető. A jelenlegi rezervátum 3 helyszínén a kitermelt aragonit rétegek után maradt felszíni sebhelyeket látogathatjuk.

A karbonátos, sós, szénsavas vizekből kicsapódó kalcitok és aragonitok hideg folyamat nyomán csupán a széndioxid-vesztés miatti kicsapódási kényszer által születnek.

A forrásmésző domb eredetileg csigaház alakú volt. Ez az alak végleg megszűnt az aragonit bányászatával. A bányászat a hajdani repedések aragonittal kitöltött tarajai mentén történt, kézi erővel és eszközökkel. Sajnos a 20. század első felében a felszíni bányászás oda vezetett, hogy az aragonitot szinte teljesen kitermelték a területről.

A székely drágakőnek is nevezett ásvány törékenysége miatt faragásra nem volt alkalmas, de csiszolással szép dísz tárgyakat, írókészetet, hamutartót, virágvázat, gyümölcsöstálat készítettek belőle.

Innen már csak egy ugrás volt **Szováta**, a Székely-sóvidék leghíresebb települése, nemzetközi hírnű gyógy-üdülőhely. A települést azok a családok alapították az 1500-as évek végén, akik a lezárt sóhegyeket sóórként őrizték.

Szováta üdülőtelepe egy medencében fekszik, amit festői szépségű helyek vesznek körül. A hegyeket őserdő szintű érintetlen erdők borítják. A fentiek miatt a hely sajátos mikroklimával bír, s a gyantával kevert sós levegő gyógyító erővel hat.

Szováta igazi szenzációja azonban a sós tavak sorozata, a Mogyorós, a Kígyó, a Vörös, a Piroska, az Ifjúsági és a Medve-tó. Európában egyedülálló, de a világon sem ismernek hasonló tavat. A Medve-tó nevét onnan kapta, hogy felülről nézve alakja egy kiterített medvebőrre hasonlít. A tó hossza 306 m, kerülete 910 m, legnagyobb mélysége 18,1 m. A tó különlegessége, hogy egyedülálló heliotermikus tulajdonságú. A tó felső részén átfolyik a két környező patak édesvize, amely átengedi a napsugarakat, és az alatta elterülő sós vizet jelentősen felmelegíti, aztán a hő, a sókristályok által tárolódik. Mivel a visszasugárzást az édesvíz megakadályozza, a tó akkumulátorként viselkedve, tárolja a hőt. A tó vizében nyáron fürödhetünk, ami a gyógyhatáson kívül, önmagában is rendkívüli élmény.

Tavasszal jártunk a Bakonyban a mi Gyilkos-tavunknál. Most következett az eredeti **Gyilkos-tó**. Székelyföld egyik legszebb természeti ritkasága. 1837 nyarának egyik viharos éjszakáján a semmiből keletkezett. A gyilkos-hely megázott talaja lecsúszott a völgybe és elzárta az ott folyó Hagymás, Cohárd, Vereskő és Likas patakok medrét. Az így létrejött torlasz hatására tóvá duzzadva alakult ki ez a természeti ritkaság. A tó keletkezésének számos legendáját „erősíti” a misztikus hangulat, melyet a tó medréből még ma is kiálló megkövesedett fatörzsek látványa tesz teljessé. A látványt a tó köré csoportosuló csúcsok teszik elragadóvá, úgymint a Kis-Cohárd (1352 m), Nagy-Cohárd (1507 m) és a Gyilkos-kő (1406 m). A tó vize gyakran vöröses színű, amely nevére asszociálva már-már horrorisztikusan hat. A „ludas” a jelenségben a Vereskő-patak, amely nagyobb esőzésekkor kioldja a környék vasosker tartalmát, és színezi meg a tó vizét. A legenda másik változata azonban a tények ellenére makacsul tartja magát, mely szerint a tó keletkezésékor a föld pásztorokat is maga alá temetett, s az ő vérük festi vörössé a vizet. 1968-as adatok szerint évente 4,88 cm hordalékkal töltődik fel, emberi beavatkozás nélkül 2080-ra a Gyilkos-tó teljesen eltűnik.

A tó partján találkoztunk Portik Sándor festőművésszel és természetesen ki is faggattuk egyedi technikájáról, illetve sok más dologról.

A Gyilkos-tó után az út leglenyűgözőbb látványában volt részünk a **Békás-szorosban**. Már az odavezető szerpentin is lélegzetelállító volt, de amikor kiszálltunk az autóból és gyalogosan vágunk át a szoroson, szó szerint szédítő élményben volt részünk a nagy mennyiségű vizet szállító Békás-patak mellett és a 300 méteres függőleges sziklafalak között haladva.

Nem fordultunk rögtön vissza, mert még várt a szoros után ránk egy kis séta.

Már hazafelé jövet tértünk be az utolsó célpontunkhoz **Parajdon a Sóbányába**. Csoportunkban voltak, akik évekkkel ezelőtt már jártak itt. Kicsit bajban is voltak, mert akkor teljesen mást láttak. Ők voltak a szerencsésebbek. Jelenleg ez szerintem nem turisztikai látványosság, hanem egy egész napot igénylő gyógykúra. A hatalmas termek 99%-ában játszótér, extrém mászópálya található. Ezen kívül pingpong asztalok a félhomályban és tollasozó fiatalok. Legborzasztóbb talán a játéktér volt. Látványelemet is találtunk azért. Egy zsákutca, amit leválasztottak és templommá minősítettek, egy sarok, ahol a bánya története olvasható, a szépen csiszolt talaj, amiben gyönyörűen láthatóak a rétegek.

Eléggyé eldugott helyen, de megtaláltuk a legnagyobb látványosságot, a József-bánya kilátót. És voltak még természetesen éttermek is.

Bár Szováta környékén már a rómaiak is folytattak felszíni sóvágást, a sóbányászat maihoz hasonló formája Parajdon 500 éves múltra tekint vissza, és igazi kincset jelent Erdély és a terület gazdasága szempontjából. Az intenzív sókitermelés következtében óriási földalatti üregek alakultak ki, amelyeknek saját sós mikroklímája fejlődött. A föld alatt található termek hőmérséklete állandó 14-16 Celsius, a páratartalom 66-70 százalékos.

A parajdi sóbányászat ma főként gyógyturisztikai jelleggel bír, az itt kitermelt sónak gyógyhatást tulajdonítanak. A parajdi sóból többféle kapható, őrölt illetve téglá formában, étkezési és fürdési célra egyaránt. A turizmus jelentős, a Parajdra látogatókat egy 1250 méteres alagúton át, busszal viszik a hegy gyomrába, ahol borzalmas bűz fogadott bennünket. A kiszállás után 250 lépcsőn lesétálva érkeztünk meg a 120 méterrel a felszín alatt található földalatti városba.

Személy szerint nekem ez okozta a legnagyobb csalódást, bár valószínűleg azért, mert az osztrák sóbányák után többet vártam.

Az út zárásaként egy kis hazai kóstolására betértünk Kiskundorozsmán egy étterembe.

A közlekedés minősége változatos volt. Voltak nagyon jó minőségű utak, de voltak, szerencsére csak nagyon ritkán, olyanok is, ahol fokozottan kellett figyelni a kátyúkra, de ezeket többnyire már javították is. Tehát nyugodtan mondhatom, hogy az utak minősége hasonlóak a mieinkhez, sőt talán jobbak is. Az ottani vezetési morál, azonban messze kritikán aluli, és itt nem csak a „kisebbségi érzéssel” is rendelkező kamionosokról van szó, hanem az előírásoknak fittyet hányó szinte összes vezetőről.

A turisztikai információkkal kapcsolatban csak annyit, hogy van még hova fejlődni, mind a helyszíni információkban, mind az internetes felületeken.

Szállásunk nyújtotta az elvárható minőséget, az étteremben sikerült megkóstolni a helyi ételeket, italokat.

Az út végig remek hangulatban telt, köszönhetően a résztvevők nyitottságának és nem utolsósorban Imre fantasztikus humorának.

További képek: <https://photos.app.goo.gl/NmS68MsKgLF2rgGB8>